

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 18 maj 1917 kl. 6 e. m.

Utlåtande i anledning av motion om ändring i förordningen den 13 augusti 1914 om understöd i vissa fall åt sådan värnpliktigs familj, som fullgör tjänstgöring till rikets försvar m. m.

I en inom andra kammaren väckt till första särskilda utskottet överlämnad motion, nr 213, hava herr *Thorsson m. fl.* hemställt, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring av förordningen av den 13 augusti 1914 om understöd i vissa fall åt sådan värnpliktigs familj, som fullgör tjänstgöring till rikets försvar, att den må erhålla följande ändrade lydelse:

Under den tid — — — — —
 — — — — —
 med två kronor för varje dag — — — — —
 — — — — —
 tillägg av 50 öre om dagen för varje barn — — — — —
 — — — — — meddelas av Konungen.

Denna förordning — — — — —
 — — — — —
 från och med den 1 januari 1917 samt
 dels ock besluta, att kostnaderna för familjeunderstöd enligt denna förordning må utgå av medel, anvisande för tryggande av rikets neutralitet.»

Beträffande motiveringen tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

I proposition nr 266 till 1914 års senare riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att antaga följande förslag till förordning om understöd i vissa fall åt sådan värnpliktigs familj, som fullgör tjänstgöring till rikets försvar: Utskottet.

»Under den tid värnpliktig är inkallad till tjänstgöring för rikets försvar eller efter fredstjänstgöringstidens slut kvarhållas för sådant ändamål, erhåller hans familj, till vilken även räknas i värnpliktslagens § 16 mom. 2 omförmälda personer, understöd av statsmedel med 70 öre för varje dag under tjänstgöringstiden, in- och utryckningsdagarna inberäknade, med tillägg av 25 öre om dagen för varje barn under femton år, därest familjen för sitt uppehälle är i behov av sådant understöd, som i denna förordning avses.

Närmare föreskrifter i fråga om villkoren för understöds utgående samt om tillämpning i övrigt av denna förordning meddelas av Konungen.»

Riksdagen förklarade i skrivelse till Konungen den 12 augusti 1914, att riksdagen, i likhet med vad vid ärendets föredragning i statsrådet av vederbörande departementschef uttalats, ansåge det vara en skyldighet för staten att genom beredande av understöd åt värnpliktigas familjer söka lindra de svårigheter i ekonomiskt hänseende, som kunde drabba dessa till följd av de värnpliktigas inkallande till krigstjänstgöring. Då emellertid det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet av 70 öre för dag syntes allt för knappt tilltaget, hade riksdagen ansett sig böra bestämma detsamma till en krona för dag.

Nu gällande förordning i ämnet, avfattad i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag med nyssberörda av riksdagen beslutade ändring, är utfärdad den 13 augusti 1914.

Motionärerna hemställa nu om fördubbling av de sålunda medgivna understöden.

Den av kriget förorsakade stegringen i levnadskostnaderna, vilken enligt från socialstyrelsen inhämtad upplysning för närvarande kan uppskattas till närmare 50 procent, har uppenbarligen medfört, att ifrågavarande efter normala förhållanden beräknade understöd nu äro otillräckliga och behöva avsevärt ökas, därest det med förordningen avsedda ändamålet skall vinnas. Då understöden icke, såsom förhållandet är med statstjänarnas avlöningar, äro avsedda att täcka hela levnadskostnaden för ifrågavarande värnpliktigas familjer, utan att utgöra ett bidrag till levnadskostnadernas bestridande, synes höjningen av understödet icke böra hållas inom de jämförelsevis trånga gränser, som av utskottet före-

slagits för krigstidstillägg och krigstidshjälp åt befattningshavare i statens tjänst.

Utskottet finner emellertid den av motionärerna föreslagna ökningen av beloppen vara väl hög och anser sig böra stanna vid att föreslå en höjning av sjuttiofem procent, motsvarande efter avrundning uppåt, 75 öre för varje tjänstgöringsdag, med tillägg av 20 öre om dagen för varje barn under 15 år.

Då ökningen emellertid är påkallad allenast av de i följd av kriget stegrade levnadskostnaderna, anser utskottet det föreslagna tillägget i understödet böra nu beviljas endast för innevarande och nästkommande år, eller med andra ord, att förordningen den 13 augusti 1914 bör lämnas orubbad, men att ett tillägg till densamma bör göras att gälla under åren 1917 och 1918.

Kostnaderna för dylikt tillägg torde, på sätt motionärerna hemställt, böra utgå av medel, som av riksdagen beviljas för tryggande av rikets neutralitet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i anledning av förevarande motion medgiva,

dels att såsom tillägg till de belopp av en krona, resp. 25 öre, som utgå jämlikt kungl. förordningen den 13 augusti 1914 om understöd i vissa fall åt sådan värnpliktigs familj, som fullgör tjänstgöring till rikets försvar, må, för tjänstgöring — in- och utryckningsdagar inberäknade — som infallit eller infaller under åren 1917 eller 1918, utgå 75 öre, resp. 20 öre om dagen, allt under samma villkor, som gälla för understöds utgående enligt ovanberörda förordning;

och dels att härav föranledda kostnader må bestridas av medel, som av riksdagen beviljats eller komma att beviljas för tryggande av rikets neutralitet.

Stockholm den 14 maj 1917.

På utskottets vägnar:

THEODOR ODELBERG.

Närvarande: se utlåtandet nr 5.

Reservation

av herrar *Odelberg, Nyström, Svensson* i *Skyllberg, Wrangel* och *Fagerlin*, vilka under åberopande av motiveringen till deras reservation vid första särskilda utskottets utlåtande nr 5, hemställa, att riksdagen må i anledning av förevarande motion medgiva,

dels att såsom tillägg till de belopp av en krona, resp. 25 öre, som utgå jämlikt kungl. förordningen den 13 augusti 1914 om understöd i vissa fall åt sådan värnpliktigs familj, som fullgör tjänstgöring till rikets försvar, må, för tjänstgöring — in och utryckningsdagar inberäknade — som infallit eller infaller under år 1917, utgå 50 öre, resp. 15 öre om dagen, allt under samma villkor, som gälla för understöds utgående enligt ovanberörda förordning;

och dels att härav föranledda kostnader må bestridas av medel, som av riksdagen beviljats eller komma att beviljas för tryggande av rikets neutralitet.
